

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.9, No.3, 2014, pp. 407-420

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมิน
ระดับดีมาก

PROBLEMS OF ACADEMIC MANAGEMENT IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
DEPARTMENT OF EDUCATION IN THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

นางสาวบุญธิดา พัฒนวงศ์*

Boonthida Pattanawongsa

รศ. เอกชัย กี่สุขพันธ์**

Assoc. Prof. Ekachai Keesookpun. Ed. P.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร 30 คน ครู 267 คน รวมทั้งสิ้น 297 คน ได้แบบสอบถามกลับคืน 250 ชุด (ร้อยละ 85.85)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่พบในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษาละเลยและไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ตรวจแผนการสอนทุกสัปดาห์ วิธีการแสวงหาความรู้ คิดและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การจัดแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ส่งครูเข้าร่วมอบรม ประชุม และ/หรือสัมมนา ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของแต่ละคน ปัญหาที่พบในระดับมากที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่นำผลการวิจัยไปพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องหรือส่งต่อในระดับสูง และครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) การนิเทศการศึกษา พบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น มีการจัดติวเข้ม รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ปัญหาที่พบอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การนิเทศการสอนไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา พบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความตระหนักเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและฝ่ายบริหารรับผิดชอบการพัฒนาประกันคุณภาพ ปัญหาที่พบอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่มีการจัดเก็บผลงานอย่างต่อเนื่อง 5) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: boonthida_edu@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: ekachaiks@hotmail.com

Abstract

This research aimed to study the problems of academic management of secondary schools under the department of the Bangkok Metropolitan Administration. The research is based on 30 administrators and 267 teachers, 250 (85.85%) of whom returned questionnaires.

Results of the research were as follows: **1.) The area of development of school curriculum** which performed at the highest level was teacher participation in the process of curriculum development. The problems found most were school staff ignored curriculum development. **2.) The area of development of the learning process** that performed at the highest level were weekly monitoring of lesson plans, knowledge acquisition, initiation and innovation by searching from the internet and promoting learning resources. Teachers were given a chance to attend meetings and workshops particularly on topics related to their own departments. The problems found most were teachers did not implement the results of classroom research in order to solve students' problems and they did not do classroom research. **3.) Aspects of the supervision of instruction** that performed at the highest level were teachers' curiosity in finding appropriate teaching styles to fit students' problem and provide intensive tutorials. The deputy school administrator for academic affairs acted as supervisor. The problem found most was supervision of instruction could not be regularly performed. **4.) Aspects of the development of the school quality assurance system** that performed at a high level were awareness of teachers in quality assessment and development of quality assurance for which the school administrator was responsible. The problem found most was a failure to collect data on teachers' productivity. **5.) The aspect of academic promotion for the community** that performed at the highest level was the promotion of local wisdom; no problems were found in this category.

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผ่านการประเมินระดับดีมาก

KEYWORDS: ACADEMIC MANAGEMENT SECONDARY SCHOOLS UNDER DEPARTMENT OF EDUCATION BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION AN EXCELLENT LEVEL OF EVALUATION

บทนำ

การบริหารงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานหลักที่มีความสำคัญในสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจรับผิดชอบที่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การสร้างสื่อการเรียนรู้ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน มาตรฐานการศึกษา และการวัดและประเมินผลผู้เรียน

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพรอบที่หนึ่งและรอบที่สอง พบว่ามีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ารับการประเมินคุณภาพ มีผลการประเมินรอบที่สองอยู่ในระดับดี ซึ่งผลการประเมินคุณภาพรอบแรกอยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับดีมาก เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่ามีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงาน พัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก

2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 30 คน ครูจำนวน 267 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 297 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และปลายเปิด (Open-ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่และหาร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้มีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูผู้สอน ร้อยละ 94.12 รองลงมา คือ นักเรียน ร้อยละ 10.20 การปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ 1 ปี พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.90 รองลงมา คือ ปรับปรุงทุก ๆ 2 ปี ร้อยละ 7.45 การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ ดำเนินการร่วมกันของบุคลากรภายใน ร้อยละ 70.59 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ร้อยละ 25.10 กรรมการพัฒนาหลักสูตร พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ร้อยละ 86.67 พบว่าการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ หัวหน้างานแนะแนว ร้อยละ 37.25 จุดเด่นของหลักสูตร พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 69.02 รองลงมา คือ สถานศึกษามีผลงานเชิงประจักษ์ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและผู้คนในสังคมมากยิ่งขึ้น ร้อยละ 26.27

ปัญหาของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาในภาพรวมพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาละเลยและไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มผู้บริหาร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมครูให้รู้วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ส่งครูเข้าร่วมอบรม/ประชุม/สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ของแต่ละคน ร้อยละ 85.49 รองลงมา คือ สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ร้อยละ 40.39 วิธีการจัดการเรียนการสอน พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ บรรยาย ร้อยละ 78.43 รองลงมา คือ การใช้บทบาทสมมติ ร้อยละ 34.98 วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ การใช้แบบทดสอบ ร้อยละ 87.45 รองลงมา คือ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน ร้อยละ 41.18 หลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

การเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือประชุมครูทุกคนเพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน ร้อยละ 83.53 รองลงมา คือ ให้อิสระกับหัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้าสายชั้น ร้อยละ 10.20 การจัดอบรมทำวิจัยในชั้นเรียน ที่พบการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ จัดอบรมปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ร้อยละ 69.01 รองลงมา คือ จัดอบรมมากกว่า 3 ครั้งต่อปีการศึกษา ร้อยละ 2.35 การนำเสนองานวิจัยในชั้นเรียน ภาคเรียนละ 1 เรื่อง พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ร้อยละ 77.76 รองลงมา คือ ไม่มีการกำหนด ร้อยละ 5.50 การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน พบการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมทำวิจัยในชั้นเรียน ร้อยละ 70.20 รองลงมา คือ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ร้อยละ 29.41 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัย พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ร้อยละ 77.25 รองลงมา คือ ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้สูงขึ้น ร้อยละ 36.47 การผลิตสื่อการสอนของสถานศึกษา พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ การผลิตสื่อน้อยกว่า 3 – 5 เรื่อง ร้อยละ 74.12 พบว่าการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ การผลิตสื่อ 7 – 10 เรื่อง ร้อยละ 3.53 วิธีส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์/tablet ร้อยละ 81.57 รองลงมา คือ อุปกรณ์ปฏิบัติการทางภาษา (Sound lab) ร้อยละ 9.41 วิธีการแสวงหาความรู้ คิดและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 93.73 รองลงมา คือ ศึกษาจากผู้มีประสบการณ์ในชุมชน ร้อยละ 16.07 การจัดแหล่งเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ห้องสมุด ร้อยละ 90.59 รองลงมา คือ ห้องจัดเก็บความรู้ ร้อยละ 18.03 วิธีการการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครู ร้อยละ 64.71 รองลงมา คือว่าจ้างบริษัทภายนอกเข้ามาดูแล ร้อยละ 3.13 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ตรวจสอบการสอนทุกสัปดาห์ ร้อยละ 92.55 รองลงมา คือ ตรวจสอบการสอนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ร้อยละ 3.14

ปัญหาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า ปัญหาที่พบในระดับมากที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่นำผลการวิจัยไปพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องหรือติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 72.16 และครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ร้อยละ 61.18 รองลงมาคือปัญหาที่พบในระดับน้อยของสถานศึกษาในเรื่องของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม/ประชุม/สัมมนาเกี่ยวกับการสร้างสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ร้อยละ 45.89

3. การนิเทศการศึกษา วิธีการนิเทศการสอนแก่ครู พบการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ เดินตรวจสังเกตการจัดการเรียนการสอนทุกห้องเรียน ร้อยละ 73.33 รองลงมา คือ ผู้บริหารแจ้งผลการนิเทศให้แก่ผู้ถูกนิเทศเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 35.29 ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษา พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ครูมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น ร้อยละ 85.10 รองลงมา คือ ครูควบคุมชั้นเรียนได้ดีขึ้น ร้อยละ 35.29 ผู้รับผิดชอบทำหน้าที่นิเทศครู พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 81.96 รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ ร้อยละ 38.80 และครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ ร้อยละ 23.14 การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ วิทยากรจากภายนอกสถานศึกษา ร้อยละ 75.29 รองลงมา คือ ครูแนะแนวให้ความรู้ในคาบเรียน ร้อยละ 38.43 การเรียนเสริมแบบเข้มเพื่อสอบเข้าศึกษาต่อ คือ ไม่มีการจัดติวเข้ม ร้อยละ 13.33 มีการจัดติวเข้ม ร้อยละ 84.71 พบว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ จัดติวเข้มทุกวันก่อนเรียนหรือหลังเลิกเรียน ร้อยละ 78.70 รองลงมา คือ จัดสื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ร้อยละ 20.83 แจกแหล่งข้อมูลให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ร้อยละ 10.18

ปัญหาการนิเทศการศึกษา ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า ปัญหาที่พบปัญหาในระดับมาก คือ การนิเทศการสอนไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 72.94 รองลงมาคือ ไม่มีการติดตามประเมินผลกระบวนการนิเทศงานวิชาการร้อยละ 6.67

4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา พบการปฏิบัติในระดับมาก คือ ร้อยละ 63.14 และฝ่ายบริหาร ร้อยละ 61.56 รองลงมา คือ กรรมการเครือข่ายสถานศึกษา ร้อยละ 25.49 และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 20.78 การประกันคุณภาพภายใน พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความตระหนักในการประเมินคุณภาพภายใน ร้อยละ 74.90 รองลงมา คือ สถานศึกษาได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อการใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ร้อยละ 34.90 และบุคลากรนำข้อบกพร่องไปปรับปรุง ร้อยละ 30.20

ปัญหาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า ปัญหาของสถานศึกษาในเรื่องของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ ครูผู้สอนไม่มีการจัดเก็บผลงานอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 74.90 รองลงมาคือปัญหาที่พบในระดับน้อย คือ ขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียน ร้อยละ 46.67 และปัญหาระดับน้อยที่สุดของสถานศึกษาในเรื่องของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรในสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ร้อยละ 12.55

5. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่พบการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ กิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชน ร้อยละ 5.49 กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ร้อยละ 4.71 การจัดบริการแหล่งเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ ห้องสมุด ร้อยละ 70.58 รองลงมา คือ ห้องวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 7.06 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติในระดับมาก คือ การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะทางวิชาการ ร้อยละ 60.39 รองลงมา คือ ร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ร้อยละ 22.75 และทำโครงการวิจัยร่วมกัน ร้อยละ 18.82

ปัญหาการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า ปัญหาของสถานศึกษาในเรื่องของการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ที่พบในระดับน้อย คือ การไม่มีบุคลากรมาอำนวยความสะดวกในการบริการ ร้อยละ 52.94 รองลงมาคือปัญหาที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ ไม่มีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรต่าง ๆ ร้อยละ 3.13

อภิปรายผล

1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้มีส่วนร่วมมากที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ครูผู้สอน รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญในการพัฒนาหลักสูตร เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูและผู้บริหาร คือ ผู้ที่นำไปใช้จัดการเรียนการสอนโดยตรง สอดคล้องกับสุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรระดับชาติมาพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ตามลักษณะทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและลักษณะพิเศษของท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน หน่วยศึกษานิเทศเขตการศึกษาต่างๆ หรือสถานประกอบการในท้องถิ่น การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษา มีการปฏิบัติในเรื่องของการปรับปรุงหลักสูตร แบบไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ผู้วิจัยเห็นว่า ครูไม่ทราบรายละเอียดและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารควรจัดตั้งคณะทำงานที่ดูแลเรื่องการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดระยะเวลาในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาอย่างชัดเจนและดำเนินการอย่าง

เป็นรูปธรรม ซึ่งพบว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการปรับปรุงหลักสูตร คือ ทุก ๆ 1 ปี เนื่องจากเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้วพบข้อบกพร่อง สามารถนำข้อบกพร่องมาแก้ไขได้ทันทีทำให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลลัพธ์เชิงบวกต่อผู้เรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ ชูศรี สุวรรณโชติ (2544) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระและกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่มองไปข้างหน้าอย่างน้อย 5 ปี เพื่อเป็นการเตรียมคนเข้าสู่สังคมใน 5 ปีข้างหน้า เมื่อได้ใช้หลักสูตรไป 1 ปีแล้ว การพัฒนาหลักสูตรจะต้องเกิดขึ้นทันที การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีจุดเด่น คือ การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่า ต้องร่วมมือและการประสานการจัดหาเอกสาร ข้อมูล เพื่อการดำเนินการ ซึ่งแต่ละบุคคลก็มีความรู้ความชำนาญในงานแต่ละด้านที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นผู้บริหารมีบทบาทสำคัญเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินการต่างๆ ผ่านการประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและทำการติดตามผลการดำเนินงานจากทุกฝ่ายเป็นระยะสอดคล้องกับ (Marsh และ Willis 2003 ; อ้างถึงใน ทวี กะสิริรักษ์, 2553) การพัฒนาหลักสูตรคือ กระบวนการที่หลายฝ่ายร่วมกันทำขึ้นและทำอย่างมีเจตนาที่ชัดเจน หรือการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างมีแผนการพัฒนาที่แท้จริงต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ในระดับชั้นเรียน หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545) ได้กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่เกิดจากการที่สถานศึกษานำสภาพต่างๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น เอกลักษณ์ของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มากำหนดเป็นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้หรือรายวิชาได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคนในโรงเรียนและชุมชน มีกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาแล้วนี้ไปอบรมแก่ครูทุกคนเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษาละเลยและไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 80.39 รองลงมาคือปัญหา ระดับมากของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ขาดความร่วมมือจากภาคีฝ่าย ร้อยละ 60.00

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เป็นระบบโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ มีคุณธรรม มีความพึงพอใจในการทำงาน หลักสูตรมีความสำคัญที่เป็นเอกสารกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีการฝึกอบรมครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ ความรู้และแนวความคิดใหม่ ๆ การคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการพัฒนาจิตใจ และทัศนคติของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครผ่านการประเมินระดับดีมาก เกิดการทำงานร่วมกันทางความคิด ซึ่งได้รับความคิดเห็นที่หลากหลาย มีความรอบคอบในการตัดสินใจ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันและยังสามารภแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจากการระดมความคิด และที่สำคัญบุคลากรในสถานศึกษาจะไดเห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้อยู่ในระดับดีมากต่อไป

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ วิธีการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่พบการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งครูเข้าร่วมอบรม/ประชุม/สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ของตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งครูเข้าร่วมอบรม/ประชุม/สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้

วิธีการสอนใหม่ๆ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เพราะวิธีการสอนแบบใหม่จะเน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและเน้นการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งครูผู้สอนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอด ก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาว่า จะต้องมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม สำหรับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ แบบบรรยาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสอนแบบบรรยายเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมเนื่องจาก ผู้เรียนจะได้ทราบเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มที่ ทำให้มีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และสร้างความสนใจแก่ผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย อาทิเช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มระดมความคิด การนำเสนอผลงาน/ความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน การสาธิตให้นักเรียนดู การทดลองลงมือปฏิบัติ การใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น ทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงแก่นของความรู้ ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างกรอบความคิดความเข้าใจใหม่แก่ครูผู้สอน โดยการเข้าอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับวิธีวิทยาการสอน หรือ แนะนำ/สร้างแหล่งเรียนรู้ใหม่ๆแก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาให้สามารถค้นหาข้อมูลได้โดยง่าย ทั้งจากหนังสือหรือระบบอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาประยุกต์สอนแบบใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล วิธีการส่งเสริมให้ครูเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ระเบียบ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่พบการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ประชุมครูทุกคนเพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้แล้ว ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีการวัดผลและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน และผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการวัดผลและประเมินผลให้ชัดเจน อบรมชี้แจงให้ครูผู้สอนทุกคนได้เข้าใจระเบียบการวัดผล และกระบวนการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษาไว้มีรายละเอียดดังนี้ 1.กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน 3.จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ไว้ดังนี้ การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการเรียนการสอนเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่จะต้องวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีผลต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นและบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้และเป็นข้อมูลปรับปรุงการสอนของครู การจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคม และรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรหน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร วิธีการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน พบการปฏิบัติระดับมาก คือ ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม

ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน จะทำให้ครูผู้สอนสามารถแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้มีรายละเอียดดังนี้ 1.ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2.ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ 3.ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่น

วิธีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี พบการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์/tablet ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต และห้องสมุด ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูได้รับการอบรมในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สอดคล้องกับบุรจิร ภูสารและจันทราณี สงวนนาม (2545) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ติดตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการในปัจจุบันต้องยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนต่างก็มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว ความรู้ใหม่ๆที่ผู้เรียนจะได้รับอาจมีมาได้หลายทาง นอกจากครูและสื่อต่างๆดังกล่าว เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของครูที่จะสามารถจัดหามาใช้และศักยภาพและความสามารถของครูที่จะสามารถจัดหามาใช้และศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งหลักสูตรใหม่ได้ละทิ้งหนังสือแบบเรียนเก่า ๆ โดยสิ้นเชิง องค์ความรู้ใหม่ก็ยังคงต้องอาศัยหนังสือเก่ารวมอยู่ตามความจำเป็นและความเหมาะสม สอดคล้องกับอมรา เล็กเริงลิ้ม (2543) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประกอบด้วยศูนย์วิทยการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการวิชาการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีประโยชน์ในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างมาก แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนหรือแหล่งวิทยการในชุมชน จำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) **สถานที่** ได้แก่ ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์อนามัย โรงพยาบาลพิพิธภัณฑสถาน สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ สำนักงานต่างๆ เป็นต้น 2) **ธรรมชาติ** ได้แก่ สิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำ ภูเขา ต้นไม้ ดิน หินแร่ และปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ดินฟ้าอากาศ 3) **บุคคล** คือ การเชิญผู้มีความรู้ ความถนัด ความสามารถด้านต่างๆจากชุมชนมาให้ ความรู้หรือสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับความรู้จากบุคคลภายนอก

ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนไม่นำผลการวิจัยไปพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องหรือส่งต่อในระดับสูง และไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียนในกระบวนการจัดการศึกษา เช่น ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หรือวิจัยร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษาอื่น ๆหรือบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและ

สถาบันอื่น และเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการวิจัยมาให้ความรู้ รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการวิจัย รวบรวมวิจัยเป็นเอกสารเผยแพร่งานวิจัยสู่ภายนอก

3.การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารทำการตรวจแผนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้วิจัยเห็นว่า การตรวจแผนการสอนทุกสัปดาห์ เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ทำให้ครูผู้สอนมีการวางแผนการสอนล่วงหน้า ผู้บริหารสามารถเสนอแนะ แก้ไข หรือปรับปรุง เพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่ครูผู้สอนไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรปรับทัศนคติและหันมาให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะการนิเทศเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้บริหารรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินการแก้ไขอย่างถูกต้อง ทันเวลาและเหมาะสม โดยผู้บริหารควรที่จะจัดสรรเวลาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในการนิเทศการสอนในห้องเรียนรวมถึงมีการประชุมเพื่อทำการรวบรวม ประมวลผล และสรุปข้อมูลที่ได้รับเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า การตรวจเยี่ยมทำให้ผู้บริหารได้เห็นถึงสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาตรงจุดมากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการ คือ มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา สอดคล้องกับปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นงานที่ช่วยพัฒนาครูอาจารย์ในด้านวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในก็เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาเองเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาการเรียนการสอนได้ดี รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน เทคนิควิธีการนิเทศนั้นสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้รับนิเทศ เวลาและทรัพยากรอื่นๆ ในการจัดทำโครงการนิเทศนั้น ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ แล้วจึงนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศการศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1.ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา 2.วางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ ตามลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยอาศัยหลักการ เหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของสถานศึกษา 3.การดำเนินการนิเทศการศึกษา เป็นการนำแผนงานและโครงการไปปฏิบัติ 4.การประเมินผล การนิเทศ การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการดำเนินการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการนิเทศการศึกษาจากภายในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆเป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศได้แก่ ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน การนิเทศภายในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ 1.เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพ ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 2.เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน 4.เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจน

พัฒนาวิชาชีพ 5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูประบบบริหารโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและชื่นชมในผลงาน 6. เพื่อให้เกิดการประสานและความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีเวลาที่จำกัดทำให้ผู้บริหารไม่สามารถจัดสรรเวลามาตรวจแผนการสอนและนิเทศการสอนได้ครบทุกห้องเรียนอย่างเพียงพอ และไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนิเทศได้เพียงบางส่วนเท่านั้น จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับแผนการสอนและนิเทศการสอนอย่างเต็มที่ ดังนั้น สิ่งที่ผู้บริหารควรใส่ใจมากที่สุด คือ การหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้และสามารถที่จะถ่ายทอดให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนได้ กระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลกระบวนการนิเทศการศึกษา มีการดำเนินการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานวิชาการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้บริหารควรมีบทบาทในด้านการนิเทศการศึกษา ดังนี้คือ 1) การวางแผนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) ศึกษาทำความเข้าใจในหลักการและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศให้ชัดเจน 3) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าสายชั้น และคณะครูที่มีความเหมาะสมร่วมเป็นกรรมการ 4) สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู 5) ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผน สร้างเครื่องมือ ปฏิบัติการนิเทศ และประเมินผลการนิเทศ 6) จัดให้มีเครื่องมือวัสดุ เอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ 7) ดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนด โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจน 8) เลือกใช้กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศ 9) เยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอน เพื่อทราบปัญหาและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยมีแบบบันทึกการสังเกตการสอน 10) จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและพัฒนารับการเรียนการสอน 11) จัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการนิเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพภายใน คือ บุคลากรในสถานศึกษามีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่า การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจนทำให้การดำเนินงานเป็นระบบ มีขอบเขตและเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานสามารถที่จะบรรลุประสิทธิภาพตามเป้าหมายได้อย่างดี ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน พบการปฏิบัติในระดับมาก คือ ครูทุกคน ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ การประเมินคุณภาพภายในผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพราะบุคลากรแต่ละคนมีความรู้ความชำนาญ มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่าง สอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประเมินตนเองทุกปี โดยการดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานตามปกติและต้องเปิดเผยผลการประเมินภายนอกทุก 5 ปีด้วยโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล และทำการพัฒนาปรับปรุงดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อพัฒนาคุณภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาก่อนรับการประเมินภายนอก ดังนั้นผู้บริหารและครูมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ผู้บริหารควรมีการสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอถึงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ผ่านการสำรวจโรงเรียน การทำเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การทำจดหมายถึงผู้ปกครอง เป็นต้น สอดคล้องกับสำนักปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ให้แนวทางในการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1.จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา 2.สนับสนุนส่งเสริม ให้มีระบบการประกันคุณภาพในระดับหน่วยงานภายในสถานศึกษา 3.กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 4.การปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับจรัส นองมาก (2546) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้รับบริการทางการศึกษาและสถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพก็คือ สถานศึกษาที่ดำเนินกิจการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น อยู่ตลอดเวลาคุณภาพที่แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมก็คือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนซึ่งเป็นคุณภาพด้านผู้เรียนการจัดกิจกรรมการสอนซึ่งเป็นคุณภาพด้านครูและการบริหารจัดการในสถานศึกษาซึ่งเป็นคุณภาพด้านผู้บริหาร

ปัญหาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนไม่มีการจัดเก็บผลงานอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดำเนินการอย่างเป็นระบบจะต้องจัดเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน เพื่อพร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการหน่วยงานต้นสังกัด และรับการประเมินจากภายนอกทุก ๆ 5 ปี เพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสมศ. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ดังนั้นผู้บริหารจะต้องสร้างแรงจูงใจ และความตระหนักถึงหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับระบบงานประกันคุณภาพภายในว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคน และให้ความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในแก่ครูผู้สอนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอันจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านหลักฐานการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพภายนอกที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในคุณภาพของสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการ

5.การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน ที่พบมากที่สุดคือโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีต่างๆของโลกในยุคปัจจุบัน ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ สถานศึกษาควรหาความต้องการของชุมชนให้พบและตอบสนองให้ตรงกับเป้าหมายของแต่ละชุมชนมากที่สุด โดยผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนให้เกิดความกลมกลืนและเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่วัดในแหล่งชุมชน หรือการติดต่อประสานงานกับหัวหน้าชุมชนเพื่อเชิญสมาชิกในชุมชนมาร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น เป็นต้นสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา มีการสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน กิจกรรมที่มีการปฏิบัติที่สุดคือ ผู้วิจัยเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่ต้องช่วยกันรักษาให้คงอยู่เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนต่อไป สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่ามี การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สถานศึกษามีการแบ่งปันแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชน โดยแหล่งเรียนรู้ที่มีการแบ่งปันมากที่สุด

ปัญหาด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนไม่พบปัญหาในด้านนี้ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนเพียงพอ มีบุคลากรมาอำนวยความสะดวกในการบริการ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชนนั้น ผู้บริหารและคณะครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้ แต่ในบางกิจกรรมก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณหรือการสนับสนุนจากหน่วยงานในชุมชนเพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ และการมีบุคลากรมาให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นบูรณาการความรู้เชื่อมโยงกับหลักสูตรท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับเขต

1. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษาละเลยและไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารระดับเขตควรจัดส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการศึกษา และจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ ขาดความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้บริหารระดับเขตควรสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และครู จัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้เรื่องหลักการกระจายอำนาจและแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มาจากทุกฝ่ายเพื่อจัดทำแผนงานและโครงการในการบริหาร โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วม

3. จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบปัญหาในระดับน้อย คือ การไม่มีบุคลากรมาอำนวยความสะดวกในการบริการ และการไม่มีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรต่าง ๆ นั่นคือ สถานศึกษามีการวางแผนและได้ประสานความร่วมมือกับผู้บริหารระดับเขต มีการบริหารจัดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พิจารณาริบทของโรงเรียนให้สอดคล้องกับโครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ ดังนั้นด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารระดับเขต และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ ครูผู้สอนไม่นำผลการวิจัยไปพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องหรือติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมให้มีการวิจัยระหว่างโรงเรียน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ความรู้/ทัศนคติ ทั้งนี้ควรมีการรวบรวมงานวิจัยเป็นเอกสารและเผยแพร่งานวิจัยสู่ภายนอก จัดให้มีการแสดง/ประกวดงานวิจัย ของแต่ละกลุ่มโรงเรียน/กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. จากผลการวิจัย พบว่า การนิเทศการศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ การนิเทศการสอนไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ แต่มีการติดตามประเมินผลการนิเทศ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเวลาในการตรวจแผนการสอนและนิเทศตามชั้นเรียน อย่างสม่ำเสมอ และให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการจัดการ

เรียนการสอน แผนการสอน การใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมในแต่ละสาระการเรียนรู้ เช่น ให้คำแนะนำ หลังจากนิเทศครูผู้สอนทุกครั้ง การตรวจแผนการสอนควรให้ครูตระหนักถึงการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ ครูผู้สอนไม่มีการจัดเก็บผลงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมถึงจัดระบบโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมและส่งเสริมสนับสนุนให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ซึ่งในส่วนของครูผู้สอนนั้นพบว่ามีการปฏิบัติระดับมาก คือ เกิดความตระหนักในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ยังไม่มีการจัดเก็บผลงานที่เกิดจากการจัดการเรียนสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารควรให้คำแนะนำ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจตรงกันและถูกต้องในการจัดเก็บเอกสารเพื่อรองรับการประกันคุณภาพทั้ง ภายในและภายนอก

ข้อเสนอแนะสำหรับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การนิเทศการศึกษา ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ การนิเทศการสอนไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงควรมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนร่วมกันจัดทำแผนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และเตรียมความพร้อม วางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับปรุงการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่พบปัญหาในระดับมาก คือ ครูผู้สอนไม่นำผลการวิจัยไปพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องหรือส่งต่อในระดับสูง และครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถใช้วิจัย เพื่อพัฒนาให้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้อย่างอัตโนมัติ ปัจจุบันครูมีงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนแล้ว ครูยังต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องนำการวิจัยมาใช้และทำควบคู่ไปกับการสอนด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. แนวทางการนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชันพรีนติ้ง.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2546). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร.

จำรัส นองมาก. (2546). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชันพรีนติ้ง.

- วิชาการ, กรม. (2545). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: (อัสสัมนา).
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- ทวี กะสิริรักษ์. (2543). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่*. สารนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีดจำกัด.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- รุจิรี ภูสารและจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- อรรมา เล็กเริงสินธุ์. (2543). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.